



Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Број: службено
27.05.2009. године
Немањина 22-26
Београд

Информација о Сету закона из области пољопривреде

Пољопривреда представља мотор развоја нашег друштва и једина грана која остварује суфицит у размени са другим државама. Пољопривредници који живе на селу и зарађују од свог рада на селу, морају наћи начина да унапреде своје знање и да још више повећају конкурентност својих производа.

Да би се изашло у сусрет реалним захтевима пољопривредника, држава је припремила сет закона из области пољопривреде који на суштински начин учртавају будући правац развоја наше основне привредне гране.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је припремило петнаест закона из области пољопривреде.

Ови закони састављани су тако што су усклађиване две врсте потреба – потреба индивидуалних пољопривредних произвођача и потреба усклађивања нашег правног система са европским законодавством.

1.

Основни закон за једну земљу, закон који штити живот и здравље људи, здравље животиња, биља и животне средине је свакако **Закон о безбедности хране**. Овим законом се свеобухватно регулишу сви аспекти производње, промета, контроле и потрошње хране. Једна од најважнијих последица доношења Закона о безбедности хране јесте унапређење заштите права потрошача. Укратко, Закон о безбедности хране уређује систем контроле хране у држави Србији, што је јако важно, како за грађане Србије, тако и за државу Србију, јер без овог закона не може се постати члан Европске уније.

2.

Ако је Закон о безбедности хране један од најважнијих закона за улазак Србије у Европску унију, онда је **Закон о пољопривреди и руралном развоју** најважнији закон за српску пољопривреду. То је крвни закон за целу пољопривреду – циљеви аграрне политике, врсте подстицаја, регистар газдинстава, евидентирање и извештавање у пољопривреди, интегрисани пољопривредни информациони систем. Оснивањем Управе за аграрна плаћања коначно ће се успоставити централизован систем реализације подстицаја и контрола наменског коришћења средстава у Републици Србији. Доношењем Закона о пољопривреди и руралном развоју постигло би се повећање конкурентности пољопривредних производа, подршка одрживом развоју села, као и подршка животном стандарду људи који зависе од пољопривреде.

3.

Даље, **Законом о сточарству** дефинишу се циљеви у сточарству; субјекти у сточарству и њихови организациони облици; одгајивачки циљеви и спровођење одгајивачких програма; контрола продуктивности и очување особина домаћих животиња; гајење домаћих животиња; гајење пчела; аквакултура; очување генетских резерви домаћих животиња и биолошке разноврсности у сточарству; производња и промет хране биљног порекла за домаће животиње и производи животињског порекла; промет приплодним материјалом. Поред тога, доношењем овог закона формираће се одгајивачке организације чиме омогућава се повећање директног утицаја произвођача на постављање селекцијских циљева и повећање продуктивности домаћих животиња. Овим законом се предвиђа и вођење главне матичне евиденције домаћих животиња у складу са међународним стандардима што ће одгајивачима домаћих животиња омогућити добијање података о квалитетним приплодним животињама и условима за упис домаћих животиња у главну матичну евиденцију домаћих животиња.

4.

Закон о јавним складиштима је кључан закон за пољопривреду у Србији. Овим законом предвиђа се да као потврду о ускладиштењу пољопривредног производа, јавно складиште издаје власнику пољопривредног производа робни запис који се састоји из два дела: Признанице и Заложнице. Власник робног записа може да искористити робни запис као залогу за краткорочни кредит или да изврши продају робног записа. Овим законом уређују се услови за одређивање јавних складишта за пољопривредне производе, услови и начин издавања дозволе за рад јавних складишта, као и услови и начин њиховог коришћења, начин обављања делатности у јавном складишту, поступак издавања, промета и залоге робног записа, принудна наплата потраживања по робном запису, одговорност јавног складишта преко Компензационог фонда.

Пољопривредници са нестпљењем чекају доношење овог закона, јер када се закон донесе, они ће моћи да добију више пара за свој производ, будући да ће сами бирати када ће продати своју робу. Друго, због увођења робног записа, пољопривредници ће моћи да добију краткорочне кредите, пошто ће користити своју робу као залог. На

крају, и оно што је јако важно, пољопривредници ће моћи да подигну робу истог квалитета као што су предали.

5.

Следећи закон је **Закон о здрављу биља**. Овим законом обезбеђено је и организационо и функционално јачање фитосанитарне службе, што је од виталног значаја за Републику, посебно у циљу спречавања уношења и спречавања ширења потенцијално разарајућих штетних организама који могу представљати озбиљну претњу националној економији. Обзиром да Република Србија има оптималне еколошке и едафске услове за производњу и прераду разноврсног биља, да је препознатљива не само у ЕУ, већ и у свету по богатству биљних ресурса, то доношење овог закона би требало да омогући домаћим произвођачима биља приступ међународном тржишту, да обезбеди здравствено исправно биље домаћим потрошачима што ће се одразити и на успешнију пољопривредну производњу. Реализација закона ће имати директан утицај на следеће учеснике:

А) пољопривредне произвођаче који ће са мање ризика од појаве штетних организама моћи да гаје биље и врше промет са њима, односно омогућава се оптимизација пољопривредне производње;

Б) увознике, прометнике, складиштаре, извознике којима се омогућава да своју делатност са аспекта здравља биља обављају са мање ризика, а тиме и губитака;

В) пружаоце услуга, јер се саветодавним и другим услугама у области здравља биља могу бавити сви који испуне услове за упис у Регистар пружаоца услуга, а тиме се први пут у овој области јавља и конкуренција и подиже квалитет услуга;

Реализација овог закона неће изазвати трошкове грађанима, привреди нити појединачним предузећима, него ће у неким аспектима чак и смањити.

6.

Закон о средствима за заштиту биља уређује се регистрација, контрола, промет, увоз и примена средстава за заштиту биља у пољопривреди и шумарству.

7.

Закон о средствима за исхрану биља и оплемењивачима земљишта уређује се разврставање, квалитет и обележавање, фитосанитарна контрола и узорковање у промету, увозу и примени и испитивање средстава за исхрану биља и оплемењиваче земљишта, као и друга питања од значаја за средства за исхрану биља и оплемењиваче земљишта.

Доношење новог закона омогућиће домаћим произвођачима средстава за исхрану биља приступ међународном тржишту, а домаћем тржишту ће се обезбедити средства за исхрану биља бољег квалитета и већа сигурност потрошача што ће се одразити на успешнију пољопривредну производњу.

8.

Закон о ракији регулише област која има велики значај у пољопривреди Србије, а која обухвата од производње, односно уписа у Регистар произвођача ракије и других

алкохолних пића, преко квалитета, ознаке географског порекла, декларисања, као и промета.

Овим законом намеће се обавеза сваком ко жели да се бави производњом и прометом ракије и других алкохолних пића да се упише у Регистар произвођача ракије и других алкохолних пића. Увођењем Регистра спречава се нелегална производња и промет, елиминише се производња фалсификата и омогућава се праћење свих путева алкохола, контрола целокупног процеса производње почев од основне сировине до коначног производа упакованог у боцу чиме се гарантује порекло и квалитет производа.

Доношење овог закона представља привредну и економску нужност за нашу земљу.

Његовим доношењем утврдиће се ниво заштите и информисаности потрошача, искорениће се фалсификовани производи, а очуваће се традиција у производњи ракије и других алкохолних пића.

Само на овај начин и уз адекватно прописани надзор могу се испунити услови за улазак наше земље у савремене токове Европе.

Доношењем овог закона можемо да се на најбољи начин наметнемо Европи и да нашу производњу и пољопривреду представимо као добро организовану и контролисану целину из које ће резултирати најбољи, најквалитетнији и најбезбеднији производи. То можемо постићи квалитетним организовањем већ постојеће произвођачке праксе, унапређењем квалитета, развојем производње ракије са географским пореклом и елиминисањем свега онога што се сматра штетним, а што се постиже бољом организацијом и контролом производње и промета.

Доношењем овог закона не само што се стимулише појава нових привредних субјеката већ се усклађивањем ове области са законодавством ЕУ повећава и поверење потрошача у производњу ракије и других алкохолних пића у Републици Србији, чиме Република Србија постаје конкурентна на тржишту ЕУ, што ће имати позитиван утицај на привреду и економију наше земље.

Да истакнемо још једном – овим законом се не спречава производња ракије. Овим законом се спречава стављање у промет сваког ко није у Регистру произвођача ракије. Једино на тај начин штитимо здравље грађана Србије.

9.

Закон о вину је усаглашен са најновијом ЕУ законском регулативом из 2008. години и регулативом Међународног уреда за лозу и вино, чиме се све остварују услови за несметан извоз домаћег вина на европско и светско тржиште.

Такође, услед еволуирања и трансформације виноградарско-винарске производње у Србији, дошло је до застаревања одређених одредби старе законске регулативе, па овај предлог регулише проблематику грозђа и вина на адекватан начин који одговара актуелној ситуацији, где се производњом вина могу бавити предузетници и правна лица, афирмишући домаћу производњу, квалитет и географско порекло.

Да поновим. Доношењем овог закона стварају се услови за наше произвођаче вина за несметан извоз вина на европско и светско тржиште. Због тога је овај закон врло важан.

10.

Закон о добробити животиња дефинише одговорност правних и физичких лица, односно предузетника за добробит животиња, правила поступања и заштите од злостављања, развијање и унапређивање човекове свести у правцу поштовања, бриге и одговорности према животињама.

Овим законом посебно се истиче одговорност, обавеза и дужност власника, односно држаоца животиња, а такође и физичких и правних лица у циљу заштите добробити животиња, чиме се жели спречити окрутност као и неодговарајуће поступање са животињама.

Закон о добробити животиња представља привредну и економску нужност за нашу земљу јер:

- при извозу производа анималног порекла земља увозница захтева да су испоштоване све процедуре у вези са држањем и превозом животиња и производа животињског порекла све до коначног одредишта, односно потрошача;
- при извозу лекова земља увозница захтева да је лек испитиван на начин којим се огледним животињама не наноси непотребан бол, патња, страх и стрес што гарантује постојање закона о добробити животиња;
- при извозу козметичких средстава земља увозница захтева да козметичко средство није тестирано на животињама;
- при изради научних радова без обзира на одобрење научних већа факултета и универзитета, научник мора да добије дозволу надлежног органа за вршење огледа на животињама, а на основу мишљења Етичке комисије, односно Етичког савета, јер је само такав научни резултат валидан и са њим се у свету може представити наша наука.

Нарочит утицај овај закон ће имати на фармере - произвођаче, који ће успостављањем законом регулисаних стандарда лакше пласирати своје производе на тржиште Европске уније.

11.

Законом о етанолу уређују се услови производње, контрола квалитета, декларисање, промет и употреба етанола, као и надзор над спровођењем овог закона. Доношењем Закона о етанолу уредиће се производња, промет, извоз и увоз етанола.

Доношењем овог закона и усклађивање ове области са законодавством ЕУ ствара се позитиван утицај на привреду и економију наше земље.

12.

Законом о изменама и допунама закона о репродуктивном материјалу шумског дрвећа се допуњују и разрађују поједине одредбе, пре свега оне за које је у току примене Закона утврђено да су тешко примењиве у пракси. Приликом испоруке великог броја пошиљки на терен ради пошумљавања из различитих расадника, а што се све дешава у исто време у пролеће и у јесен, инспектори физички не могу да постигну да издају уверења о пореклу за све пошиљке које иду на терен, поготово за мале количине које обично узимају физичка лица ради пошумљавања приватних поседа. Изменама Закона омогућиће се да произвођачи, односно добављачи за мале количине сами издају само њихов документ – етикету са свим потребним елементима који су прописани Законом, а инспектори ће да контролишу количине садница које

су на овај начин стављене у промет на основу евиденције коју је произвођач, односно добављач дужан да води.

Изменама Закона решиће се и проблем недостатка шумског семена на тржишту, јер је отворена могућност да Министарство може да наложи произвођачима да сакупе семе одређених врста шумског дрвећа, када је то неопходно ради подизања и обнављања шума у Србији. Следећи проблем који треба да се реши Законом јесте запошљавање младих шумарских инжењера, јер се укида услов да лице које стручно руководи производњом мора да има најмање две године радног стажа, а са друге стране уводи се ограничење да једно лице може да стручно руководи у највише три шумска расадника, како би се отклонило садашње стање у коме је једно лице руководило производњом у 10-ак шумских расадника, што објективно није могуће. Ограничењем на три шумска расадника обезбедиће се квалитет стручног руковођења због стварног присуства стручног лица у расаднику.

13.

Законом о генетски модификованим организмима обезбеђује се висок ниво заштите животне средине, биодиверзитета, здравља људи и интереса потрошача, као и да се свест грађана о генетички модификованим организмима подигне на висок ниво и то едукацијом и учешћем у процесу доношења одлуке.

Овим законом уређују се услови за употребу у затвореним системима (лабораторијски рад, стакленици) и намерно увођење у животну средину (експериментални рад у пољу и комерцијално гајење) генетички модификованих организама, стављање, провоз преко целе територије Републике Србије.... Доношењем овог закона омогућиће се увођење рестриктивног система за употребу генетички модификованих организама.

14.

Доношењем закона о заштити оплемењивача биљних сорти остварују се следећи резултати:

- заштита права оплемењивача биљних сорти,
- подстицање домаћих оплемењивача на стварање нових бољих сорти,
- стварање услова за безбедно пласирање на домаћем тржишту страних заштићених сорти,
- доступност бољих нових домаћих и страних сорти пољопривредном произвођачу у циљу повећања обима и квалитета пољопривредне производње,
- омогућиће се, у ограниченом периоду од три године, подношење захтева за заштиту старих сорти које у доброј мери носе производњу, а чији ствараоци немају никакву економску добит за коришћење тих сорти.

15.

Измене и допуне Закона о пољопривредном земљишту

Најважније измене и допуне Закона су:

1. **Укидају се пољопривредне основе јединица локалне самоуправе;**

2. даље, измене у делу који се односи на плаћање **промене намене** пољопривредног земљишта. Овим изменама плаћа се износ од 50% тржишне вредности без обзира на катастарску класу (у постојећем Закону од 3-8 катастарске класе максималан износ је 1500 еура/хектару).
3. **Измене које се односе на коришћење пољопривредног земљишта**
Прво, јединице локалне самоуправе су дужне да израде годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта најкасније до 31.марта, а најкасније донесу одлуку о давању пољопривредног земљишта у закуп до првог јуна текуће године.
Дефинисано је право коришћења пољопривредног земљишта без накнаде за шумарска предузећа у државној својини, као проширење досадашњих корисника.
Дефинисано је право коришћења пољопривредног земљишта уз накнаду за непољопривредну производњу (нафтне бушотине, ветрогенератори ...)
4. Уводи се право пречег закупа
Прво пречег закупа имају:
 - 1) власници “инфраструктуре” (заливни системи који су изграђени на државном земљишту уз сву потребну грађевинску документацију – пре разграничења друштвене и државне земље)
 - 2) “Сточари” - 1 хектар по условном грлу. Закуп плаћају по просечној тржишној цени за одговарајућу културу и класу у тој општини.
5. Успоставља се двокружни систем
У првом кругу могу да учествују регистрована газдинства: **физичка лица** пољопривредници који плаћају ПИО и имају пребивалиште у катастарској општини где се даје у закуп државно пољопривредно земљиште, пољопривредници (плаћају ПИО) који имају пребивалиште у тој општини и имају земљиште које се граничи са земљиштем које се издаје у закуп и **правна лица** која имају седиште у тој општини и пољопривредно земљиште у катастарској општини где се државно земљиште даје у закуп.
У другом кругу имају право да учествују сва регистрована пољопривредна газдинства
6. **Образује се Управа за пољопривредно земљиште**
 - која ће управљати пољопривредним земљиштем у државној својини,
 - распоређивати средства за извођење радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта,
 - водити информациони систем о пољопривредном земљишту
7. **Предвиђају се санкције за оне учеснике у лицитацијама за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини који:** ремете јавни ред и мир на лицитацијама (претње другим учесницима, туче и др.), излицитирају неозбиљне цене које касније не желе да плате што узрокује потребу за новом лицитацијом, без правног основа улазе у посед пољопривредног земљишта у

државној својини. Таква физичка и правна лица мораће трпети меру забране учешћа у будућим лицитацијама у периоду до 3 године.

8. **Предвиђа се плаћање закупнине за годину унапред, пре потписивања уговора у закуп и пре ступања у посед земљишта или полагање банкарске гаранције за плаћање закупнине.**

Овим Изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту уводи се, пре свега, ред, у поступцима давања државне земље на коришћење. Али, оно што је још важније, уводи се правда за индивидуалне пољопривредне произвођаче, који ће, коначно, моћи да учествују на лицитацијама на којима ће моћи и да победе.